

Kuinka sähkö saapui Liettoon

Maanviljelijöitä

**Maariassa, Kaarinassa, Raisiossa,
Liedossa, Prunkkalassa ja Aurassa**

kehotamme käyttämään sähköä voimankäyttöön ja valaistukseen, ja pyydämme uusia tilaajia käymään konttorissamme, Humalistonkatu 15, Turussa, puhelin 2020, saamassa lähempiä tietoja ja ohjeita.

Maarian-Kaarinan Sähkö-Osakeyhtiö.

(Lounais-Suomen Maatalouslehti 03.12.1914)

Kristin Lauharo, 2023

Sisällysluettelo

Omaa sähköyhtiötä suunniteltiin 8.5.1913.....	1
Liedon—Auran sähköyhtiön perustava kokous pidettiin 19.5.1913.....	1
Liedon, Auran ja Prunkkalan sähköyhtiön kokous 31.8.1913.....	1
Omasta sähköyhtiöstä päätettiin luopua kokouksissa 18.12.1913.	2
Kokoukset Prunkkalassa ja Mäkkylässä 27 - 28.12.1913.	2
Sauvon - Karunan sähköyhtiön suunnitelmia keväällä 1914.....	3
Sähkökokous Prunkkalassa 13.3.1914.....	4
Lieto päätettiin liittää sähköverkkoon 15.4.1914.....	4
"Korkeajännityslinjan" urakoitsija valittiin.....	5
Sähkölinjan rakennustyöt alkoivat toukokuussa 1914.....	5
Ensimmäiset lietolaiset saivat sähkövalon 29.8.1914	6

Omaa sähköyhtiötä suunniteltiin 8.5.1913.

Sähkön voittokulku maaseudulla.

Hankkeissa olewa Liedon, Prunkkalan ja Auran sähköyhtiö.

Prunkkalan Seurojen talolla on huomenna: klo 4 i. p. sähköyhtiön kokous, missä lopullisesti päätetään Lietoon, Prunkkalaan ja Auraan hankkeissa olewasta yhteisestä sähköyhtiöstä. Pääjohto jota myöten Maarian—Kaarinan yhtiöltä aijotaan hankkia woima, on ajateltu wetää Pakurlasta Wääntelään ja Moisioon ja sieltä pitkin Aurajoen wartta, jotta kummallakin puolen olisi woiman saanti mahdollisimman helppoa. Liedossa, Aurassa ja Prunkkalassa toimitetusta koemerkinnästä päättäen tulee tilaajia olemaan riittävästi.

(Uusi Aura 07.05.1913 No 103)

Liedon—Auran sähköyhtiön perustava kokous pidettiin 19.5.1913.

Liedon—Auran sähköyhtiön perustava kokous oli eilen Prunkkalan nuorisoseuran talolla, jolloin päätettiin perustaa sähkösaakeyhtiö 25,000 mkn osakepääomalla. Yhtiö aikoo ottaa wirran Maarian—Kaarinan sähköyhtiöltä, jonka toimesta kokouksia jo tätä ennen on pidetty erikseen Aurassa, Prunkkalassa ja Liedossa. Koemerkinnässä oli osakepääomaa merkitty noin 15,000 mk.

Kokouksen puheenjohtajana toimi pastori I. R. Ellilä ja sihteerinä joht. A. Jäntti.

Sääntöehdotus hyväksyttiin ja walittiin johtokunta, jonka toimeksi tuli hankkia wahwistus säännöille. Johtokunta heti tämän jälkeen pitämässään kokouksessa antoi joht. Jäntin toimeksi sääntöjen wahwistushaun.

(Uusi Aura 20.05.1913 No 113)

Liedon, Auran ja Prunkkalan sähköyhtiön kokous 31.8.1913.

Sähköwalohankkeet maaseudulla.

Liedon, Auran ja Prunkkalan sähköyhtiön kokous pidettiin wiime sunnuntaina Liedon Mäkkylän Tuomolassa. Osakkeenkeräystä päätettiin jatkaa ja walittiin kultakin paikkakunnalta 2 henkeä asiaa walmistamaan ja sitä warten toimimaan nimittäin Liedosta tilalliset Juho Tuomola ja A. H. Mäki, waralle herrast. Juho Alinikula, Aurasta puuseppä F. Kunnas ja kaup. F. Horsma ja waralle Kalle Huuska sekä Prunkkalasta Käyrän kaswatuslaitoksen johtaja Arwi Jäntti, eräs tilallisenpoika ja waralle poliisikonstaapeli Kalle Palmu.

Samalla päätettiin koettaa saada enemmän osakkeita merkityksi, sillä tähän asti niitä on mennyt wasta 12,000 markan edestä ja kun yhtiön osakepääoma on 50,000 mk. pitää wähintäin 25,000 olla merkittynä ennenkuin yhtiön toiminta woidaan alottaa.

(Sosialisti 02.09.1913 No 201)

Omasta sähköyhtiöstä päätettiin luopua kokouksissa 18.12.1913.

Maaseudun sähköpuuhat.

Sähkövalon ja -voiman hankkimista warten Lietoon ja Prunkkalaan pidettiin t. k. 18 p:nä kokous Käyrän kaswatuslaitoksella Prunkkalassa sekä saman päivän iltapäiwällä Mäkkylän Tuomolassa Liedossa. Päätettiin luopua oman yhtiön perustamisajatuksesta sekä yhtyä hankkeen toteuttamiseksi Maarian—Kaarinan sähköyhtiöön. Osakkeita merkittiin 1,000 markan arwosta. Päätettiin, että warhaisemmassa koemerkinnässä pienemmät osakkeen merkitsijät yhtyisiwät, koska Maarian—Kaarinan sähköyhtiön osakkeitten hinta on niin suuri kuin 600 mk. Lopullinen päätös asiasta tehdään t. k. 27 p:nä Käyrän kokouksessa sekä 28 p:nä Liedossa. Osakkeiden merkintää jatketaan siihen asti.
(Uusi Aura 19.12.1913 No 294)

Kokoukset Prunkkalassa ja Mäkkylässä 27 - 28.12.1913.

Maaseudun sähköpuuhat.

T. K. 27 p:nä pidettiin Prunkkalan seurain talolla Prunkkalasta ja Aurasta olewien sähköä haluawain kokous, jossa merkittiin isohko määrä osakkeita Maarian—Kaarinan sähköyhtiöön. Seuraawana päivänä kello 4 jatkettiin kokousta Mäkkylän Tuomolassa Liedossa, jossa pohdittiin asiasta lietolaisten kanssa. Maarian—Kaarinan sähköyhtiön puolesta tehtiin selwää yhtiön taloudellisesta asemasta, m. m. ilmoitettiin että osakepääoma on jo merkitty niin suureksi, että koko laitos on nykyään welattomasti yhtiön oma ja niin ollen taloudellisesti taattu. Mäkkylään oli myöskin lähettänyt edustajansa Sauwon—Karunan sähköyhtiö ilmoittamaan yhtiön sähköhommista mainiten, että yhtiö aikoo rakentaa Juwankoskeen Tarwasjoella woimalaitoksen, joka myöskin woi antaa sähköä Auraan, Prunkkalaan, ehkä Lietoonkin. Maarian—Kaarinan yhtiön puolesta wakuutettiin sieltä ensi vuonna saatawan 40 p:llä waloa ja 12 p:llä woimaa; jos menekki suurenee, woi woiman hintaa laskea 9 penniinkin kilowattitunnilta. Tämän wuoksi on kaikille sähkönkäyttäjille edullisinta liittyä Maarian—Kaarinan yhtiöön. Sauwon—Karunan yhtiön puolesta ei woitu antaa warmaa wastausta, koska yhtiön hommat owat wasta alulla. Nykyisin maksaa walo siellä 50 p. ja woima 20 p. kilowattitunnilta. Kokouksessa koettiin jotkut waikuttaa siihen suuntaan, ettei ryhdyttäisi wielä mihinkään päätökseen ennenkuin Karunan yhtiön laitteet owat walmistuneet ja se woi myöskin antaa laskelmansa. Lopuksi kuitenkin pidettiin suotawana, että ryhdyttäisiin kohta Maarian—Kaarinan yhtiöön ja jos Sauwon—Karunan yhtiö myy halwemalla sähköä, kuin mitä Maarian—

Kaarinan yhtiö maksaa Turun sähköyhtiölle, niin voidaan ottaa sähkö Sauwon — Karunan yhtiöltä. Osakkeita merkittiin kaikkiaan 12,600 mkn arvosta. (Uusi Aura 31.12.1913 No 301)

Sauvon - Karunan sähköyhtiön suunnitelmia keväällä 1914.

Maaseudun sähköpuuhat.

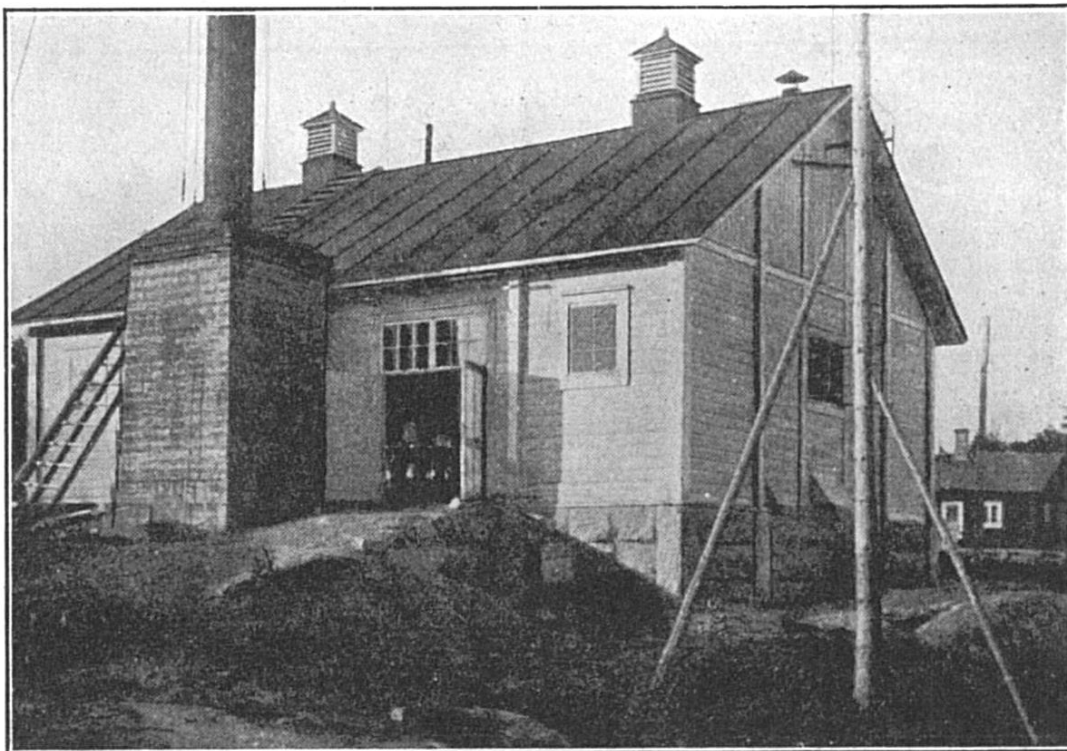
Sauwon — Karunan sähköyhtiön johtowerkko.

Piakkoin saataneen sähkövaloa joka kuntaan Lounais-Suomessa. Sauvon-Karunan sähköyhtiö on vilkkaassa toiminnassa laajentaakseen johtowerkkoaan. Niinpä yhtiö on tehnyt sopimuksia Karinaisten maanomistajain kanssa pylväiden pystyttämistä warten Juwan koskelta Tarwasjoen kautta Karinaisten Kyröön asti.

Lietoon päin aikoo yhtiö myöskin suunnata toimintansa ainakin Pokkolaan ja Pränikkälään, mahdollisesti Kirkonkylään asti.

Ennestään on yhtiöllä johtoja, paitsi Karunassa ja Sauwossa, myöskin Paimiossa ja Piikkiössä. Sen lisäksi aikoo yhtiö wetää johdot wielä Marttilaan päin, mahdollisesti kirkolle saakka. Woimaa on tähän asti saatu yhtiön Karunassa omistamasta sähkötehtaasta, mutta muutetaan woimakeskus ensi syksystä Tarwasjoen Juwan koskeen. Liikkeen laajenemisen tähden on yhtiö päättänyt korottaa osakepääoman, joka tähän asti on ollut 56,000 mk., 200,000 markkaan.

(Turun Sanomat 06.01.1914 No 2712)

Rantolan höyryvoimalla toimiva sähkölaitos Karunassa. (Maaseudun Sähköistys 1923 No 2)

Sähkökokous Prunkkalassa 13.3.1914.

Sähköpuuhat maaseudulla.

Prunkkalassa pidetty kokous.

Niinkuin lauwantain lehdessä jo lyhyesti mainittiin, pidettiin Prunkkalassa Seuraintalossa t. k 13 p:nä sähkökokous. johon oli saapunuut Kaarinan sähköyhtiön uusien osakkeiden merkitsijöitä keskustelemaan yhtiön ja osakkaiden välisistä wäärinkäsityksistä, joihin yhtiön puolelta annettiin selityksiä. M. m. ilmoitettiin, että jos osakkeita merkitään 24,000 markan edestä, niin yhtiö wetää paikkakunnalle päälinjan. Osakkeenmerkisijät tekiwät tästä sellaisen johtopäätöksen, että summaan sisältywät jo myöskin wirran hajottajat. Selwille käwi kumminkin, että nämä kapineet on osakkaiden itsensä hankittawa ja kustannettawa. Kun tästä seikasta päästiin selwille, päätettiin yhtiön osakepääoma korottaa 30,000 markkaan. Jos niinpaljon rohaa saadaan kokoon, wetää yhtiö paikkakunnalle pääjohdon ja kustantaa myöskin wirranhajottajat. Lisäosakkeiden mekintä päätettiin toimittaa t. k. kuluessa.

Insinöörin kera osakkeita keräämään walittiin Liedosta tilalliset K. Isotalo Harwiaisista, K. Setälä Loukinaisista, G. Nordling Hakulasta, I. Tuomola Mäkkylästä, A. H. Mäki Sikilästä ja I. Etutolo Kankareelta; Prunkkalasta: Kalle Palmu ja Aurasta O. Kunnas. Kun näin pitkälle on päästy, on toiwottawa, että waikki woiman ja walon tarwitsijat ryhtywät osakaiksi. Ken ei yksin jaksaa lunastaa 600 makan suuruista osaketta, ruvetkoon yhteen kolmen, neljän wiiden naapurinsa kanssa. Lopullinen ja päättävä kokous pidetään Prunkkalan Seuraintalossa t. k. 30 p. klo 4 i. p.

Woimamoottorit on päätetty ostaa yhteisostolla. Yhteistoimintaa aijotaan käyttää sisäwalmistuksien ja siwulinjojenkin aikaansaannissa.

(Turun Sanomat 15.03.1914 No 2770)

Lieto päätettiin liittää sähköverkkoon 15.4.1914.

Lieto, Prunkkala ja Aura sähköverkkoon.

Maarian—Kaarinan sähkö o. y. rakentaa johtowerkon elok. 1 p:ksi.

Maarian—Kaarinan sähkö o. y:n ylimääräinen yhtiökokous pidettiin t. k. 15 p:nä Turussa Suomalaisen Nuijan huoneustossa. Osanottajia kokoukseen oli saapunut huomattawan runsaasti. Kokouksen puheenjohtajaksi walittiin pankinjohtaja A. Bergroth ja pöytäkirjan pitäjäksi pastori I. R. Ellilä. Kokous oli kutsuttu lopullisesti päättämään yhtiön johtowerkon jatkamisesta Lietoon, Prunkkalaan ja Auraan, joilla paikkakunnilla jo pitemmän aikaa on tehty walmistawaa työtä yhtiön puolelta, ja wilkkaan keskustelun jälestä päätettiin yksimielisesti, että mainittu linja transformaattori-asemineen rakennetaan walmiksi wiimeistään ensi elokuun 1 pksi, mahdollisesti aikaisemminkin.

Koska mainituilla paikkakunnilla ei wielä ole merkitty tarpeellista määrää osakkeita, tullaan osakkeiden merkintää siellä jatkamaan edelleen.

Täten tulee Maarian —Kaarinan Sähkö Osakeyhtiön johtowerkko, joka nykyään käsittää osan Turun kaupunkia, Maarian ja Kaarinan pitäjät ja Naantalın kaupungin,

laajennettavaksi uudelleen noin 25 km. pitkällä korkeajännityslijnalla, joka tulee kulkemaan ylempänä mainittujen tiheästi asuttujen paikkakuntien kautta. (Turun Sanomat 19.04.1914 No 2797)

"Korkeajännityslinjan" urakoitsija valittiin

Maarian—Kaarinan Sähkö-Osakeyhtiö laajentaa johtowerkkoaan Lietoon, Prunkkalaan ja Auraan.

Niinkuin ennen jo on mainittu, päätti yhtiö ylimääräisessä kokouksessaan t. k. 15 p:nä rakentaa yllämainitun noin 25 km. pitkän korkeajännityslinjan transformaattoriasemineen valmiiksi ennen heinäk 15 p:wää. Tämän laitoksen rakentamisesta oli waadittu tarjouksia maamme suurimmilta sähköliikkeiltä, m. m. kolmelta helsinkiläiseltä ja kahdelta turkulaiselta, ja katsoi yhtiön johtokunta eilen pitämässään kokouksessaan tšekäläisen sähköliikkeen "Konetoimisto Tekno Maskinbyrå O. Y:n" jättämän tarjouksen muita edullisemmaksi sekä päätti antaa mainitulle sähköliikkeelle koko laitoksen urakalla rakennettavaksi valmiiseen käyttökuntoon. Kustannukset tämän laitoksen rakentamisesta nousewat noin 45,000 mk.

Kun nyt kysymyksessä olewat paikkakunnat owat siinä onnellisessa asemassa, että Maarian—Kaarinan Sähkö-Osakeyhtiö rakentaa sinne valmiiksi sähköjohdot ja laitteet, on toiwottawa, että yritys saa kannatusta osakseen, ja että paikkakuntalaiset ottawat tuon nykyään jo kaikkialla edullisimmaksi tunnustetun sähkövoiman walaistukseen ja woimankäyttöön jokaisessa kylässä, talossa ja torpassakin. Koko paikkakunnan arwokin nousee huomattawasti, kun jokaisella maanomistajalla on käytettävänä mukawa ja tulenwaaraton walaistus asunnoissaan ja ulkokuoneissaan sekä halpa käyttöwoima puimiseen, wedenpumpppuamiseen j. n. e., puhumattakaan niistä nyt jo lukuisista teollisuuslaitoksista, joita löytyy paikkakunnalla.

Uusi Aura 28.04.1914 No 48 (3-päiv. painos)

Sähkölinjan rakennustyöt alkoivat toukokuussa 1914

Maarian—Kaarinan sähköyhtiö.

Maarian—Kaarinan Sähköyhtiön uutta johtoa Lietoon, Prunkkalaan ja Auraan on wiime päiwinä alettu rakentaa. Tämä linja on yhtiölle erittäin suurimerkityksinen, koska sen kautta wirran kulutus kohta ensi vuonna alkaa tulla tawallista suuremmaksi. Wirran suureen menekkiin mainitulla linjalla waikuttaa se, että siihen yhdistetään myöskin Sauwon ja Karunan suuren yhtiön wirran kulutus, joten lamppujen luku yksin tällä linjalla kaswaa 6,000 ja moottorien luku noin 150. Yhtiön onkin täytynyt tämän tähden jo ensi walaisukaudeksi tilata lisää woimaa Turun Sähköyhtiöltä. Yhtiön omalla alueella on wirran kulutus myöskin siihen määrin kaswanut että päiwittäinen wirran menekki nykyään, waikka waloa ei juuri tarwita, on melkein yhtä suuri kuin wiime walaisukauden paraimpana kuukautena.

Ilahuttawana ilmiönä voidaan mainita, että yhteistoiminta on alkanut Sauwon ja Karunan Sähköyhtiön kanssa, koska tämän kautta koituu hyötyä kummallekin yhtiölle. Yhteistoiminnan kautta woivat nämä yhtiöt wastaisestikin toimia niin, että wirran hinta korottamatta voidaan pysyttää siinä, miksi se nyt lopullisesti on päätetty.

(Turun Sanomat 19.05.1914 No 2821)

Ensimmäiset lietolaiset saivat sähkövalon 29.8.1914

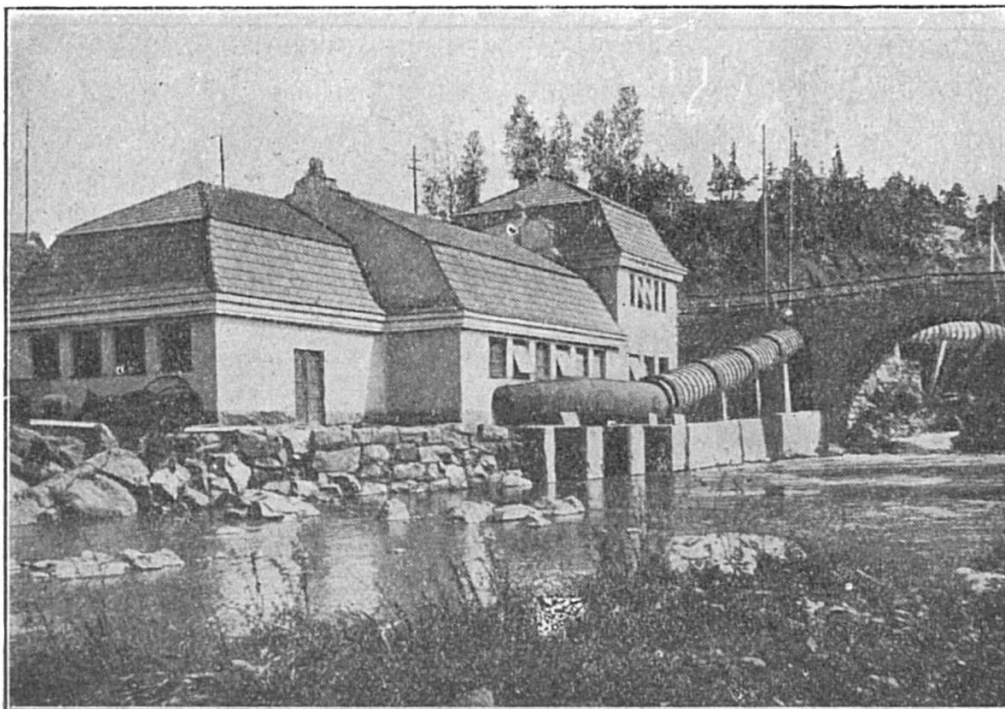
Maarian — Kaarinan sähköyhtiö

Linja Auran asemalle asti valmistunut.

Maarian—Kaarinan sähköyhtiön johtowerkkoa on wiime aikoina aika lailla laajennettu. Johtoja on wedetty useille seuduille ympäristöön. Jo w. k. 29 pnä päästiin niin pitkälle, että lietolaiset sähkön tilaajat saivat waloa ja eilen ruwettiin antamaan wirtaa myöskin Sauwon—Karunan yhtiölle, jonka johtoihin Maarian—Kaarinan yhtiön johdot owat yhdistetyt Liedon kirkonkylässä.

Ensi tiistaina valmistunewat Pöytyälle, Auran aseman seutuwille wedetyt johdot ja saawat Auran seutulaiset silloin walonsa yhtiöltä. Nykyään nousee yhtiön wirrankulutus noin 800 kilowattiin päiwässä, ja on tänä wuonna jo kulutettu jokseenkin yhtä paljon kuin koko wiime wuonna kaikkiaan eli noin 120,000 kilowattia. Warmuudella voidaan otaksua, että wirran kulutus tulee tänä wuonna nousemaan noin neljännesmiljoonaan kilowattiin.

(Turun Sanomat 06.09.1914 No 2912)

Juvan voimalaitos valmistui Tarvasjoelle vuonna 1916. (Maaseudun Sähköistys 1923 No 2)